

CONEIXEMENT DEL MEDI PROPER

Sant Pol el fa tothom

QUI HA FET SANT POL?

Geografia 1

INTRODUCCIÓ

Sant Pol és el resultat de les aportacions, formes de fer i història, cultura i tradicions, origen i procedència, situació i climatologia, ...

Sant Pol el fa tothom. Els que han nascut aquí i els que han vingut de fora, els que hi viuen tot l'any i els qui ho fan només els caps de setmana o les vacances, els qui treballen al camp i els qui ho fan a la pesca, qui ho fa a la indústria i al sector serveis.

Sant Pol és obra de tots els vilatans i vilatanes que estimen i defensen aferrissadament el lloc on viuen i senten com seu, que desitgen conèixer , que volen millor.

Sant Pol és obra del flequer i del manyà, del ferrer i del manobre, del pescador i del mestre, del pagès i del fuster, de qui treballa casa i de qui ho fa fora ... però com a tots els pobles i ciutats hi ha persones amb noms i cognoms que han destacat en diversos àmbits i que pel seu llegat , no ens dol dir, que són tots uns personatges.

Aquest quadern pretén donar a conèixer alguns d'aquests "personatges" sense afany exhaustiu, sense el desig d'aconseguir que tots hi apareguin, sense pretendre que totes i tots hi figurin ... és un primer esbós d'aquells i aquelles que han fet que Sant Pol sigui, amb allò que té de bo i de dolent, el que és actualment.

Al carrer de Plaça, a tocar d'on es feia el mercat i actualment Plaça de la Vila, nasqué el 31 de març de 1889 en Joan Riera i Vaquer. Era fill del mestre del poble, Joan Riera i Aymerich, i va disposar de l'oportunitat, rara a l'època, de poder estudiar.

A Barcelona cursà els seus **estudis de Medecina** i més tard s'especialitzà en **electrologia i radiologia**. Desplaçat a la universitat d'Aranger per continuar els seus estudis, disposà de la possibilitat de conèixer **els raigs Röntgen** de la mà dels doctors Seitz i Wintz.

Es **doctorà a Madrid** on fou rebut pel mateix rei Alfons XIII i la seva tesi "**Electró ionització en Medicina**" va ser àmpliament **debatuda en els mitjans científics europeus**.

A nivell municipal mostrà gran interès per la **salubritat i subministrament de l'aigua corrent al poble**.

Morí a Barcelona el 6 de novembre de 1949.

Ignasi Mas i Morell

Va néixer a Barcelona el 1881 i va morir el 1953

L'abril de 1907 fou titulat en Arquitectura. Sota la influència dels postulats modernistes, projectà la **Casa Planiol** i el 1910 les **Escoles de Sant Pol de Mar** (carrer Santa Clara,2) i diverses cases d'estiueig a Sant Joan Despí (en destaca la casa Auriga i les Vil·les Elena i Josep).

Amb la col·laboració dels Vila, mestres de cases, construï molts edificis d'acabats modernistes on és habitual trobar-hi ceràmica, trencadís, maó vist, pedres i petxines, ...

A Sant Pol a més de les obres ja citades cal destacar la **Casa Josep Mª Anzizu** (plaça Moragas), Casa Salvador Vidal (**Ca la Mónica**), **Casa Jeroni Carbonell** (carrer Santa Clara), Casa Joan Busquets (**Can Busquets**), **Hotel Solàrium**, **Cinema Furest** (al passeig del mateix nom), **Estació Sanitària Furest** (a la Punta), **Torre Morell**, **Torre Furest**, **Casa per Francesc Puig**, **Casa Salut Borrell**, **Casa-Torre Arcelus** les tombes i panteons de les famílies Furest i Planiol que podem visitar al cementiri.

Alguns consideren que la seva obra més important, on combina elements modernistes i musulmans, és la Plaça de Braus Sport que passà a anomenar-se **Monumental de Barcelona**.

En col·laboració amb d'altres arquitectes construï al carrer Pelai de Barcelona, la **Casa Damians** (després magatzems El Siglo), reformà cafès, construï **mercats (Arenys de Mar)**, aixecà grans edificis públics com l'**Institut de Cultura** i la **Biblioteca Popular de la Dona**, l'**Escola-Cantina de Can Tunis**, ... , i al llarg de la seva dilatada carrera projectà nombrosos centres escolars.

Francesc Xavier Tobella i Argila

Nasqué a Sant Pol el 28 de desembre de 1847 i es dedicà a tasques agrònomes i publicistes. Fou membre actiu de l'Associació Jove Catalunya

Després d'estudiar a la Universitat de Barcelona, ingressà a l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre i fundà la revista **"L'Art del Pagès"** que es publicà des del 1877 fins al 1918.

L'Art del Pagès és, d'alguna manera, el complement del Calendari del Pagès, publicació anual de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, editat des del 1856. Tingué una gran influència a les zones rurals, on al s XIX no arribava gairebé cap altra publicació catalana.

Des del 1871 coopera a "La Renaixença" i el 1890 funda la **primera societat de préstec rural del Principat, anomenada "La Guardiola"**.

Al costat d'indicacions pràctiques sobre la sembra, la collita, les previsions meteorològiques, etc, hom hi troba articles de tècnica agrícola, texts legals i composicions literàries sobre temes rurals.

Dirigí la **Granja Experimental Agrícola de Barcelona** i el **Servei de Parcs i Jardins**.

Els seus coneixements avançats li permeteren pronunciar conferències arreu del país en les que pregonava la necessitat de millorar l'agricultura i la situació de la pagesia catalana. Destaca el seu treball de difusió de **mètodes contra la plaga de la fil·loxera**. Fou un entusiasta de la investigació de l'origen dels costums i tradicions i descriví amb deteniment el ball de les almoratxes.

Com a secretari impulsà l'èxit de "La Puntaire" que rebé el premi d'honor i cortesia" als jocs Florals d'Arenys de Mar.

Morí a Barcelona el 1910.

Nasqué a Sant Pol de Mar el 27 de desembre de 1892. Després de rebre ensenyament primari a l'escola del Sr. Mundi es trasllada al Collell per continuar els seus estudis. Amb coneixements de "cultura general" segueix els estudis de **solfeig i piano** amb mossèn Mariano Burch i acaba la carrera a l'**Acadèmia Granados** on coneix Conxita Badia. Obté el **primer premi als Jocs Florals** amb una **cançó infantil** i imparteix classes a Barcelona.

Circumstàncies familiars l'obliguen a tornar a Sant Pol i fer-se càrrec del **negoci familiar**.

Es casa amb Marcelina Parés i es converteix en l'**organista** de la parròquia i **director del cor parroquial**.

El 1928 funda la **Cobla Maresma** i ensenya, desinteressadament solfeig als infants.

El seu desig de reconeixement a l'avior el fa co-fundador de la festa d'**Homenatge a la Vellesa** i impulsa la compra del **Centre Cultural i d'Esbarjo**.

Milità un temps a la lliga Regionalista però es desvinculà de qualsevol càrrec públic per a dedicar-se íntegrament a la seva família, a la seva feina a la fàbrica de lones i al poble que tant estimà.

Morí a Sant Pol l'11 d'abril de 1969.

Nasqué a Sant Pol de Mar el 26 d'agost 1837 i fou ordenat sacerdot el 1866 després de completar els seus estudis de llatí i humanitats als escolapis de Calella i els de **teologia moral** al Seminari de Girona.

Al **Monestir de Montserrat** fou nomenat abat el 1885 i donà continuïtat a l'obra de restauració i ampliació que inicià l'abat Muntades després de la destrucció napoleònica i la desamortització.

Ajudat pel bisbe Urquinaona **revitalitza el monestir** i el convertí en el símbol que és actualment.

Alguns, l'anomenen el segon fundador del monestir.

Restà en el càrrec fins el 1912, tot i que conservà el títol d'abat amb posterioritat, i emprengué les obres de restauració material i dels edificis.

La seva visió comercial el portà a crear les **Aromes de Montserrat** i a comercialitzar la **xocolata del monestir**.

Al seu temps s'acabà el Rosari Monumental, el Via Crucis i la capella de la Dolorosa amb pintures de Darius Vilàs, el mateix pintor que havia fet les del presbiteri de Sant Pol,

Restaurà moltes ermites i feu construir la **Casa dels Pobres** on s'hostatjava durant tres dies els peregrins més necessitats.

A **Sta. Cecília** hi construí l'annex a la vella capella romànica.

Fundà a **Manila** l'abadia de Nostra Senyora de Montserrat i el **col·legi** de Sant Beda, les **missions** de Mindanao i la parròquia de Binondo.

Seva és la creació del **Museu d'Arqueologia**, el bíblic i egiptologia, la **promoció de l'escolania** i la **Revista Montserratina**.

Morí el 31 d'agost de 1921

Joan Vila I Arcelos, l'Avi, va néixer a Sant Pol de Mar el 10 de juny de 1888 en el carrer Tobella 23.

Va créixer en una família dedicada a la construcció i amb ben pocs anys ja va començar a treballar en la petita empresa familiar.

Amb Mas i Morell d'arquitecte va dur a terme la major part de construccions modernistes primer, i noucentistes després, que es van fer a Sant Pol. Mas Morell li oferí la possibilitat de treballar fora del poble però ell hi renuncià.

Treballador incansable combinava la feina de paleta amb la d'hortolà i pescador de canya.

Quan les seves forces i resistència ja no li permetien segons quines actuacions, amb el seu braç esquerre afectat,... a la dècada dels setanta inicia una de les facetes de la seva vessant artística que li donaran una popularitat més gran: l'Avi comença a pintar.

Amb 83 anys complerts i durant l'hivern de 1971 pinta les seves primeres obres .

El seu treball pictòric el podem classificar en tres etapes bàsiques:

Formativa

S'inicia amb diversos temes figuratius duts a terme, majoritàriament, amb tints planes o taques de color.

Maduresa

Per mitjà de la tècnica del puntillisme, amb punts grans i petits, esquitxos i matisos en les pinzellades, resol un seguit de sanefes, rosasses, ... de caràcter més o menys geomètric.

Decadència

El traç es fa insegur, manca cada cop més la inventiva, el color perd força i l'interès sembla esgotar-se.

De l'Avi coneixem també algunes obres modelades en fang de dimensions reduïdes i pintades, un cop seques, amb les mateixes pintures.

Mor, a casa seva, el 20 d'agost de 1980.

Neix a Sant Pol el 1891 i amb **només estudis primaris** es dedica al conreu de la terra . De **formació autodidacta** i esperit inquiet es mostra receptiu, envoltat per grans mestres. El 1917 inicia una **llarga militància a sindicats de la pagesia**.

Cap a 1920 ingressa a la **Lliga Regionalista** i el 1922 resulta elegit regidor de l'Ajuntament de Sant Pol on s'inicia en el món de la política..

El 1924, com a conseqüència del cop militar de primo de Rivera i de la seva amistat amb Manuel Serra i Moret s'incorpora al **projecte socialista i catalanista de la Unió Socialista de Catalunya**.

El 1923 funda el **sindicat agrícola de Sant Pol** i més tard la **Federació de Sindicats Agrícoles del Litoral** per més tard, 1929, ingressar a la Unió de Rabassaires des d'on assumí el compromís de defensar els interessos de la pagesia.

El 1933 funda el **Sindicat Unió Obrera** de Sant Pol i l'adhereix a la UGT.

Arran dels fets del 6 d'octubre de 1934 evoluciona en la línia de Joan Comorera i el 1936 fou un dels **principals fundadors del PSUC**, partit hegemònic durant el temps de guerra.

Durant el 1936 i 1937 és membre del Consell d'Economia de la Generalitat i fundador i president de la **FESAC** (federació de Sindicats Agrícoles de Catalunya). Va ser, doncs un dels màxims organitzadors econòmics, sindicals i cooperativistes del camp català en temps de guerra.

El 1939 marxa a l'exili i participa en el fracassat intent de constituir **colònies agrícoles a Colòmbia** per tal de donar suport als pagesos catalans exiliats.

Es destacà en els camps de la **pintura i el teatre**, en el de la promoció de la **lectura**, el **cant** el **cinema** i la **fotografia**. Pou va ser un intel·lectual i un artista.

El 1947 es trasllada a viure a l'Argentina i e des del 1953, sense fer soroll, torna a Catalunya tots els estius i manté contactes amb els **opositors al règim franquista**.

Mor a Tordera el 30 de maig de 1966 i és enterrat al cementiri de Sant Pol.

Nasqué el 1851 en el si d'una família de pescadors i després de fer els estudis primaris i el batxillerat a la comarca, es desplaça a Barcelona per a fer **estudis de medicina**.

S'estableix a Caldes de Malavella, el 1881, on compra una font termal, ja coneguda pels romans, sobre la que bastirà el **Balneari Vichy Catalán** i des de la que envasarà, com ja feien els francesos, aigua carbònica, la coneguda **aigua de Vichy**.

L'aigua, juntament amb l'anhídrid carbònic, sorgia en forma de manantial a 60 graus centígrads sense cap tipus de bactèries, des d'una profunditat de 2.000 metres .

Era el triomf de les propietats curatives de les aigües termals que tan de moda estava ja a Europa.

Al passeig de la Punta, que porta el seu nom, arran de mar, hi construí **un manantial d'aigua**, que resultà salada, i que es coneixia amb el nom de Font o Manantial de Sant Quirze.

D'esperit inquiet, amb ganes de formar-se i de dur endavant ambiciosos projectes , posà a la venda els **productes curatius Forestin** que ho curaven gairebé tot i que obtingueren un bon èxit comercial.

A Sant Pol de Mar va projectar l'**hotel Solàrium** per tal de donar a conèixer els efectes beneficiosos de les aigües i el sol . Amb força pena veié com l'enderrocaven sense ni tan sols veure'l acabat i en funcionament. Els banys de sol no eren el fort de l'època i de l'edifici només se'n aprofitaren algunes bigues i jàsseres.

Va morir a Calella als vuitanta-set anys després d'una intensa **vida plena de projectes** tal vegada avançats al temps que li va tocar viure.

Nasqué a Sant Pol el 16 d'abril de 1796 i es convertí en una de les figures **més representatives de la marina catalana**.

Als catorze anys ingressà a l'**escola de Pilots de 'Arenys** de Mar que dirigia Josep Baralt,

Als setze va fer el seu primer viatge en bergantí des de **Blanes a Galícia**.

Poc després s'inicia en els seus viatges a Amèrica en un dels quals descobreix un banc de sorra que porta el seu nom : "Banc o baix Adroher". Per la seva experiència fou reconegut com **un dels millors navegants de la comarca**.

Morí el 27 de febrer de 1873.

El 19 de novembre de 1903 neix a Sant Pol de Mar Josep Maria Tarridas i Barri, popular compositor que va dedicar **tota la seva vida a la música**.

Els anys 20 començà la seva producció amb títols tant coneguts com: **A posta de sol, De cara al cel, Hores que volen, Melangia o Volguda Calella**.

Entre les seves sardanes més conegudes cal destacar : **A can Nassos, Baix Empordà, Deixondiment, Els que foren, Fent bombolles, La coquessa, La punxada d'una rosa, L'aplec de Malgrat, L'espill de l'agulla, Platja d'Aro, Quan els ulls parlen, Recordant, Temps que no tornen, Una sardana i Units per un ideal** (estrenada a l'Aplec de Calella de l'any 1935).

El 1922 fundà, a Calella, la **cobla Llevantina** de la qual en va ser director durant dotze anys, actuant-hi de primer tenora i de tible.

L'any 1924 inaugura a **Malgrat una acadèmia** de música i el 1929 forma el **cor "La Barretina"**.

El 1940 fundà la **Banda i Orquestra Simfònica de la Creu Roja** que dirigí fins el 1968.

La seva gran popularitat la deu més que a la seva faceta d'interpret a les seves composicions, de diferents gèneres i estils. En el camp dels ballables cal destacar el pasdoble **Islas Baleares**, el vals **Nits d'Andorra** i el pasdoble **Islas Canarias** que esdevingué la seva obra més coneguda pel gran públic.

Sense deixar mai de compondre sardanes, en el món del **cinema** feu amb **"Mi barco velero"** i **"A la luz de la luna"**.

Tarridas continuà escrivint fins a cent onze sardanes, moltes des de Madrid, on residia, quan la mort el sorprengué el dia 6 de gener de 1992.

Neix a Barcelona el 6 de novembre de 1899 i als quinze anys s'inicia en la **poesia**.

Després d'acabar el batxillerat, es trasllada a Anvers i més tard treballa en un **banc a Londres** i finalment, de retorn a Barcelona, s'ocupa de la **fàbrica familiar** d'espardenyes.

El 1912 es presenta als **Jocs Florals** i guanya el tercer accèssit a la Flor Natural amb l'obra "**La Font que Cantà**" i el segon a la Viola d'Or amb "**Místiques**".

El 1914 ingressa a les Joventuts Catalanistes de la **Lliga Regionalista** i col·labora al **diari "La Veu de Catalunya"**.

El 1916 estiuja per primer cop a Sant Pol on més tard es traslladarà a viure. El 1924, abans d'ésser detingut durant uns dies per la Dictadura, publica "**Instants**" i coneix a Carrasco i Formiguera de la **Unió Democràtica de Catalunya** per qui farà l'himne del partit.

El 1918 publica el seu primer llibre de poesies "**En el llindar**" amb pròleg de Josep Carner

El 1921 organitza a casa seva una exposició privada de F.Gimeno.

El 1931 liquida el seu negoci d'espardenyes

Durant la Guerra Civil es dedica a **pintar** i amb posterioritat exerceix la seva gran afició: ésser **col·leccionista i fer d'antiquari**.

Mor a Barcelona el 21 de març de 1977

EL RELLOTGE DE SANT POL

El meu Sant Pol té un rellotge
-no sé qui diu que no en té-
el sol li assenyala l'hora
i tots sabem l'hora que és.

El meu Sant Pol té un rellotge
que és el pregó dels palers
que és la vela que s'arbora
quan encara lluen estels
i el fum de les xemeneies
quan la seva llar s'encén.

(Fragment)

Antoni Martí i Monteys

CONEIXEMENT DEL MEDI PROPER

Sant Pol el fa tothom

PER A SABER-NE MÉS:

Bibliografia

RAURELL i VIVES, Dídac: *L'Avi Vila. Pintor*. Ajuntament de Sant Pol de Mar, 1998.

PONS i GURI, Josep Maria: *Estudi de Pilots*. Edicions Curial. Barcelona, 1993.

POMÉS i CODINA, Jordi i SÀIZ i XIQUÉS, Carles : *Joaquim Pou i Mas. Dinamisme i Ambició*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Biblioteca Serra d'Or. Barcelona, 2000.

RODRÍGUEZ SURINACH, Jaume : *Historia y Leyendas de San Pol de Mar*. Imprenta Minerva. Barcelona, 1977.

MARTÍ i VALLS, JAUME: *Records Santpolencs. Antoni Martí i Monteys*. Sant Pol de Mar, 1989.

RODRÍGUEZ i SURINACH, Jaime : *Estampas de Sant Pol de Mar*. Edició Autor. Sant Pol de Mar, 1982.

PLA i MARCO, Ramon: *Imatges i Records de Sant Pol de Mar*. Barcelona, 2002.

Publicacions periòdiques

Revista El Rellotge.
Revista L'Ocell
El Nou Santpolenc
L'Ideal

Aquest material pretén donar a conèixer aspectes del medi proper de Sant Pol de Mar i pot ésser reproduït per qualsevol mitjà sempre que s'indiqui autoria i procedència.

© CEIP SANT PAU
C/Camp Balmanya, s/n
Sant Pol de Mar

Autor : **Xavier Roca i Rosell**
